

Årsrapport for 2023

Innledning

Nasjonalt senter for engelsk og fremmedspråk i opplæringen (Fremmedspråksenteret) er et ressurs-senter som skal bidra til at engelsk- og fremmedspråkopplæringen holder høy kvalitet i hele Norge. Fremmedspråksenteret ble etablert i 2005 som en egen enhet ved Høgskolen i Østfold (HiØ) i Halden. Senteret inngår i Fakultet for lærerutdanninger og språk (LUSP) og er dermed knyttet til et sterkt språkfaglig miljø. Høgskolen har «Språk i opplæringen» som ett av sine satsingsområder. Senteret har elleve ansatte som dekker språkene engelsk, fransk, spansk, tysk, kinesisk og russisk.

I denne rapporten beskriver vi kortfattet hva vi har oppnådd i 2023. Rapporten følger samme inndeling i fem områder som årsplanen: 1) Lærere, 2) Elever og studenter, 3) Forskning og forskningsformidling, 4) Nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere og 5) Forankring på HiØ. De første fire områdene er relatert til senterets mandat, det siste området tar utgangspunkt i vår tilknytning til HiØ.

1. Lærere

Et viktig mål for Fremmedspråksenteret er å bidra til barnehage- og engelsk-/fremmedspråklærernes profesjonelle utvikling. Vi gjør det idet vi tilgjengeliggjør ressurser for undervisningen på vår nettside. Vi tilbyr også kompetanseheving i form av kurs og seminarer. Ressursene, kursene og seminarene tar utgangspunkt i aktuell ramme-/læreplan.

	Hva har vi gjort?	Hva ønsker vi å oppnå med dette?
1.1	Vi har publisert flere undervisningsopplegg knyttet til det tverrfaglige temaområdet Folkehelse og livsmestring (personlig økonomi, OL/helse). Vi har startet revideringen av eksisterende undervisningsressurser. Avsluttes 2024. Vi har tatt initiativ til å oversette de s.k. Snakk-kortene som Tenk har utviklet for å støtte opp under arbeidet med digital livsmestring til fransk, spansk, tysk, kinesisk og russisk. Tenk er skoleavdelingen til Faktisk.no. Kortene blir publisert i 2024.	Økt bruk av målspråket i klasserommet, økte muligheter for differensiering for elever med ulike evner og forutsetninger, økt fokus på utforskende arbeidsmåter i undervisningen

	Vi har delt ut prosjektmidler til ti skoler fordelt på hele landet. Hensikten med tildelingen er å støtte opp under lokalt utviklingsarbeid i engelsk og fremmedspråk. Resultatene blir presentert i et digitalt format i løpet av 2024.	
1.2	Vi har revidert kartleggingsverktøyet for engelsk. Verktøyet publiseres i 2024.	Bidra til at lærere får innsikt i elevenes engelskferdigheter
1.3	Vi har sammen med fire partnere i Finland, Sverige og Slovenia deltatt i Erasmus+ prosjektet «Education for resilience and sustainability». Senteret er også representert i EDUCATE-prosjektet ved UiO, som evaluerer fagfornyelsen i sju fag.	Bidra med forslag til arbeidet med bærekraft i engelskundervisningen, bidra med ny kunnskap om livsmestring, utforsking og digital kompetanse i fremmedspråk.
1.5	Vi har arrangert en konferanse om folkehelse og livsmestring i engelsk- og fremmedspråkundervisningen i anledning Den europeiske språkdagen. Konferansen, som hadde ca. 130 deltakere, besto av foredrag og workshops. Vi har arrangert webinarer om -bruk av spill (engelsk) -demokrati og medborgerskap (fransk, spansk, tysk) -nyankomne elever (engelsk) Vi har holdt kurs om: -elevaktiverende aktiviteter (Bergen) -skrivning/KI (Hamar) -vurdering (engelsk, DEKOMP i Trøndelag, i samarbeid med Matte- og Skrivesenteret) -vurdering (fremmedspråk, Ulstein vgs. og Volda vgs.) -vurdering (fransk, i samarbeid med Institut francais) Vi har bidratt til seminarer/webinarer om: -folkehelse og livsmestring/OL (fransk, arrangert av Institut francais) -vurdering (kinesisk, arrangert av Konfutse klasserom)	Økt ramme- og læreplanforståelse gjennom kompetanseheving av lærere

1.6	Ansatte har deltatt på kurs, konferanser og utenlandsopphold. Vi har tatt imot besøk fra en engelskkollega fra Linz, Østerrike.	Mulighet for å holde kurs om flere temaer for ulike målgrupper
-----	---	--

2. Elever og studenter

Andelen elever som velger fremmedspråk som fellesfag/programfag eller engelsk som programfag har i de siste årene gått noe ned. Det er også færre studenter som har språkstudier eller lærerstudier med engelsk/fremmedspråk som sitt førstevalg. Et viktig mål for Fremmedspråksenteret er derfor å bidra til økt interesse for språk.

	Hva har vi gjort?	Hva ønsker vi å oppnå med dette?
2.1	Vi har integrert nettsiden sprakvalg.no i senterets nettside og bygget ut siden med flere korte rekrutteringsvideoer. Vi har også støttet en rekke ulike konkurranser for engelsk-, fransk-, spansk- og tyskelever, tatt imot nivå III-elever på Høgskolen i Østfold og tildelt rekrutteringsmidler til ni skoler, universiteter og språklærerforeninger. Vi har arrangert egne webinarer om språkvalg i ungdomsskolen for foresatte og rådgivere, og vi har i samarbeid med HiØ ansatt en medarbeider som har i oppgave å profilere språkfagene i skolen og i høyere utdanning i regionen. Satsingen fortsetter i 2024. Vi har inngått en avtale med Universitetet i Agder og Kristiansand katedralskole Gimle om en regional satsing på språklæring i Agder. Satsingen fortsetter i 2024.	Økt rekruttering til fremmedspråk og programfag engelsk
2.2	Vi har informert om og bidratt til Den europeiske språkdagen. Vi har i samarbeid med Høgskolen i Østfold og flere aktører i Østfold arrangert en syvdagers regional språkfestival i anledning Den europeiske språkdagen.	Skape større interesse for språk og språklæring
2.3	Vi har bidratt til informasjonsaktiviteter i regi av samarbeidspartnere (f.eks. i form av en felles infostand på utdanningsmessen i Lillestrøm og deltakelse på Mach Karriere mit Deutschland i Oslo).	„
2.4	Vi har utarbeidet analyser av elevers språkvalg. Senteret har også deltatt på et møte om situasjonen for språkfagene i UH-	Danne et kunnskapsgrunnlag, spre informasjon og bidra i den offentlige debatten om språkfagene

	sektor og i en paneldebatt om språkfag i Trøndelag. I tillegg har senteret skrevet/bidratt til innlegg/saker i Khrono og Fedrelandsvennen.	
2.5	Vi har bidratt til å velge ut fem Fulbright rovere som er stasjonert i Norge i skoleåret 2023-24 og besøker engelskklasser i hele landet. Senteret er vertskap for en Fulbright rover som er dedikert til Østfold. Samarbeidet med Fulbright foundation fortsetter i skoleåret 2024-25. Som et ledd i samarbeidet har vi vært medarrangør for første Fulbright-konferanse for nyutdannede engelsklærere i Bergen.	Økt motivasjon til engelsk

3. Forskning og forskningsformidling

Fremmedspråksenterets virksomhet skal være erfaringsbasert og praksisnær, og samtidig er det viktig at ressursene vi utvikler og kursene og seminarene vi holder er forskningsbasert.

	Hva har vi gjort?	Hva ønsker vi å oppnå med dette?
3.1	Ansatte har deltatt på kurs, konferanser og utenlandsopphold	Styrke grunnlaget for forskningsformidling og for egen forskning
3.2	Vi har publisert et temanummer om Demokrati og medborgerskap i Communicare hvor vi bl.a. formidler nyere forskning på området. Flere bidrag i nummeret bygger på innlegg på senterets konferanse, se 1.5. Vi har arrangert en gjesteforelesning om elvdalsk og vært medarrangør for et språkseminar i samarbeid med fakultetet.	Gi engelsk- og fremmedspråklærere mulighet til å oppdatere seg på forskning som kan ha betydning for egen undervisning
3.3	Senterets ansatte har i samarbeid med fagfeller bidratt til feltet gjennom en rekke vitenskapelige publikasjoner: -Bauer, K. & Doetjes, G. (2023). Der Lernwortschatz in einem DaF-Anfängerlehrbuch: Wortauswahl und Wiederholungsfrequenz. -Han, H. & Røkenes, F.M. (2023).Teacher Educators' Perceptions of Flipped Classroom in Teacher Education: Insights from EFL Teacher Educators in Norway. -Han, H., Røkenes, F.M. & Krumsvik, R.J.	Bidra til feltet med ny innsikt og samtidig styrke grunnlaget for forskningsbasert ressursutvikling og kompetanseheving

	(2023). Student teachers' perceptions of flipped classroom in EFL teacher education. -Lockhart-Pedersen, V. & Karlsen, K.H. (2023). Et frø for framtiden: En case-narrativ om læreres profesjonsfelleskap. -Nybøle, R.S., Hellqvist, B., Andersen, M.S. & Kjærgaard, H.W. (2023). Hvordan ser sprogfagene ud, og hvordan blir man sproglærer i de skandinaviske lande?	
3.4	Fremmedspråksenteret inngår i Fakultet for lærerutdanning og språk. Fakultetet har satt i gang en prosess som tar utgangspunkt i et ønske om å styrke forskningskraften. Denne prosessen fullføres i 2024.	„
3.5	Flere ansatte deltar i HiØs førstelektorprogram.	„

4. Nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere

Fremmedspråksenteret drar nytte av et godt, faglig fundert samarbeid med nasjonale og internasjonale organisasjoner som er opptatt av språk og språkopplæring.

	Hva har vi gjort?	Hva ønsker vi å oppnå med dette?
4.1	Vi samarbeider ved behov med andre nasjonale sentre, og vi har bl.a. deltatt i et felles innspillsmøte om stortingsmeldingen om 5.-10. trinn som KD har under arbeid. Vi står også i regelmessig kontakt med Utdanningsdirektoratet.	Styrke arbeidet med språklæring og de grunnleggende ferdighetene
4.2	Vi har deltatt på det årlige INNLAC-møtet med nasjonale (engelsk- og/eller fremmed)språksentre i andre land og vi deltar i arbeidet ved Det europeiske fremmedspråksenteret i Graz (som medlem i <i>governing board/bureau</i> samt <i>national contact point</i> og <i>nominating authority</i>)	Økt innsikt hos bl.a. lærere, lærerutdannere og ansatte på senteret gjennom utveksling av erfaringer og ideer med kolleger
4.3	Samarbeide med HK-dir om språkassistenter og med språklærerforeninger, ambassader og ulike lands språk- og kulturinstitutter	Styrke engelsk- og fremmedspråkundervisningen

5. Forankring på HiØ

Høgskolen i Østfold er en selvstendig, regional høyskole med et sterkt språkmiljø som består av bl.a. språk-, kultur- og litteraturvitere, kommunikasjonsvitere og lærerutdannere i norsk, engelsk, fransk, spansk og tysk. Høgskolen har *Språk i opplæring* som et eget, institusjonelt satsingsområde. Et tett

samarbeid mellom disse miljøene og Fremmedspråksenteret er naturlig, jf. også mandatets vektlegging av støtte til lærerutdanninger med tanke på kompetanseutvikling i skoler og barnehager.

	Hva har vi gjort?	Hva ønsker vi å oppnå med dette?
5.1	Senterets ansatte har bidratt i engelsk- og tyskundervisningen på GLU samt i pågående emnerevisjon.	Økt innsikt i faglitteratur og språklærer-studenters behov som kommende lærere
5.2	Senterets ansatte har bidratt i DEKOM i Østfold og Trøndelag, i arbeidet med storyline-metoden samt i KUPP-prosjektet.	Styrke engelsk- og fremmedspråklærere i tett samarbeid med HiØ videre
5.3	Senterleder sitter i styringsgruppen for satsingsområdet Språk i opplæringen. En av senterets ansatte bidrar i arbeidspakken som koordinerer høgskolens oppgaver som nasjonalt tilbyder av fremmedspråk i GLU.	Styrke språkopplæringen og språklærer-utdanningen lokalt, regionalt og nasjonalt
5.4	Sentererleder sitter i fakultetsledelsen, arbeidsmiljøutvalget og programrådet for masterprogrammet fremmedspråk i skolen. En av de ansatte sitter i fakultetsstyret og en av de ansatte innehar rollen som arbeidsplassstillitsvalgt for fakultetet.	Intern synliggjøring av senterets virksomhet og deltakelse i høyskolens videreutvikling

Halden, 7. august 2024

Gerard Doetjes, senterleder fra 1. mars 2023